

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 5. Quam Salutare & necessarium sit in virtute proficere ad cauendum
periculum tepiditatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

delibus suis seruis dona confert, mandaque ut ijs rectè vtantur ad salutem suam & proximorum. Deinde idem nobilis illi, qui negotiando vna mina decem minas acquirerat, iussit dari omnes minas eius, qui nihil negotiando acquirerat sic deus sua dona & beneficia, nonis cumulat in ijs, qui benevolentibus fuerint vsi, & progressu aliquo eorū auxilio fecerunt. Vnde & concludit totam parabolam in eadem admiranda sententia: *Dico vobis, quia omni habenti dabitur & abundabit: ab eo autem, qui non habet, & quod habet auferetur ab eo.* quasi diceret: Quicumque donis & beneficijs diuinis rectè fuerit vsus, eum Deus pluribus maioribusque afficiet beneficijs, qui secus, cum ijs quæ habet, spoliabit.

CAPVT.

Quam salutare & necessarium sit in casibus suis, studio proficere, ad euersionem periculū & incommodum, nisi cupiditate.

VVLGA

PROFECTV SPIRITVALI. 39

VILGATA Sanctorum sententia est, non progredientes in pietatis cursu, retrogredi, & quæ stus in vita spiritali facti iacturam facere. Existimant nimirum ex incuria & negligentia proficiendi mox sequi multorum honorum operum, quæ facere tenemur, neglectum: & contrâ in multa peccata, quæ cauere tenemur præcipitem lapsi, ac consequenter pristinum ardorem in vita piæ sanctæq; trāsīgenda paulatim excidere, & gradum fieri ad ea peccata, quibus gratia & amicitia diuina prorsus ab animo nostro depellatur. Confirmat hanc sententiam B. GREGORIUS his verbis. *Adm. nendi sūt qui inchoata bona minime consummāt, ut cauta circūspeditione considerent, quia dum proposita non perficiunt, etiam qua fuerant cœta conuellunt. Si enim quod videtur gerendū, sollicita intentione non crescit, etiā quod fuerat bene gestum decrescit. In hoc quipō mundo humana anima quasi more nūis contra etiam fluminis cor descendētis, vniuerso nequaquā stare permittitur, quin ad imum relabitur, nisi ad suam riuā conuertat. Si ergo inchoata bona fortis*

Greg. Pasto
ral. p. 3 c. 35.

131V C 2 operap-

operantis manus ad perfectionem non subleuat, ipsa operandi remissio contra hoc quod operatum est pugnat. Hæc Gregorius, ex quibus verbis facile intelligitur, quanti referat, seruum dei dare operam quotidiano in virtute profectui.

VERVM quam necessarium sit eidem magno studio contendere ad maiorem perfectionem, quantoque periculo retrogrediendi se exponat quid negligit, præclare exprimit S. BERNARDVS.

Bern. ep. 91.
ad Abbas
161.

Non habemus, inquit, hic manentem civitatem aut ascendas necesse est, aut descendas si attentas stare, ruas necesse est. Minime pro certo est bonus, qui melior esse non vult. Et ubi incipit nolite fieri melior, ibi etiam de finis esse bonus. Et in

Idem ep.
253. ad Garinum.

alio loco ait. Sic mihi, inquit, vivere volo, & manere in quo perueni: nec peior fieri patior, nec melior evadere. Hoc ergo vis, quod esse non potest. Quod si Christo appropias, sed te magis elongas; timendumque tibi est, quod ait David. Etenim qui elongant se à te Domine peribunt. Sic Bernardus. Esto, non semper, aut gratia divina, aut pristina bonitate destitutus

Psal 72.

tuus

PROFECTV SPIRITVALI. 24

tuatur, qui proficere desinit, tamen vi-
am quasi parat ad lapsum. & quia lap-
sui proximus est, id circo S. Bernardus
dixit eum desinere esse bonum. Et si e-
nim negligentia proficiendi sub initiu
non exæquet lethalem noxã, quæ pe-
nitus gratiam tollat, tamen partem ali-
quam de bonitate adimit, & parvus
quidam lapsus est.

NE Q. sacra scriptura, conticuit, in-
quantum in periculum & lapsus, & iactu-
ra omnis lucis spiritualis sese isti per in-
curiam suã conijciant. Nam quodam
in loco *Qui molis, inquit, est et dissolu-*
tus, in opere suo frater est suã opera dissi-
pantis Sensus est Qui in bono inchoa-
to non proficit, suaque opera bona nõ
facit studiosè & perfecte, similis est illi,
qui omnia abicit quæcunque lu-
cratus est Et alibi eadem scriptura ita lo-
quitur. *Pigredo immittit soporem, & a-*
nima dissoluta esuriet. quasi dicat, vt be-
atè declarat S. Gregorius Sicut pigredo
facit vt homo sine necessitate obdor-
mifcat, & ignavia in operando facit vt
homo pauatur famem, aliarumque
rerum inopiam: Sic torpor in vita spir-
ituali in anima excitat soporem queni-
dam

Prou. 21.

Prou. 12.

*Greg. 7. p.
pastor. ad
mon. 6.*

C 2

42 TRACTATUS DE

dam spiritualem, quo homo quasi omni bonorum operum, consolationūq; spiritualium ac caelestium sensu destituitur, & solas sectatur voluptates terrenas. Vnde fit, vt ei neq; meditari, neque loqui de DEO libere, non solitudinem, non orationem, non sacramentum, non lecturam, nullamq; capiat ex virtutum exercitatione delectationem, sed contra totum se dedat cupiditatibus rerum caducarum, oculosq; & aures palcat vanis & curiosis colloquijs, vnde proclius est lapis in cunctasque homines, penitus ab amicitia & gratia diuina diuellunt.

ATQ; hæc est pena formidabilis, quam CHRISTVS cuidam tepido comminatus est in Apocalypsi dicens, *Vnam frigidus esses, aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te vomere.* Caudum vocat, teste B. Gregorio, qui sedulus & ardens est in via p̄i & sancti, frigidus vero, qui obnoxius qui dem est peccato mortali, sed magis in peccato euadendi illud tepidum autem appellat, qui cupit seruire DEO quidem, sed languidius in suscepto semel pietatis *Quia*

PROFECTV SPIRITVALI. 43

progreditur, nec operam dat, ut faciat
in virtute progressum. Quia expositio-
ne significat, etiam si maior culpa sit
frigidi, quam tepidi, eius gravitate
spectata, tamen tepido maius quo-
dammodo impendere periculum, si
eorum rationem habeamus, quæ
solent eiusmodi hominibus tandem
evenire. Nam frigidus in peccato
mortali existens spem de se præbet,
si conuersus fuerit, magis in
diuino seruitio diligentia & seruo-
ris. Videmus enim multos mag-
nos peccatores in magnos sanctos
iam olim commutatos. Caterum
de tepido metus est verus & proba-
bilis, eum cum omni gratia exutum
in, qua semel amissa, tanquam
futorum, & obstinatum in malo, ut
difficillime in viam reuocari possit,
non quod ex parte Dei potestas aut
voluntas eum sanandi desit, sed quia
ex parte suam longe abstrahit de se deo
postulata a Deo auxiliatur, etiam a im-
becillis, ut postulare non velit, aut valeat.
Quare non loquitur loco citato Do-
minus de quocunque peccatore frigi-
do, sed de ijs, qui peccatorum suorum
C 4 graui-

grauitate perculsi magna humilitate,
 & dolore animi conantur emergere de
 malorum profundo, vt verbis illis hæc
 sit subiecta sententia. Vtinam seruens
 & sedulus esses in meo seruitio: aut
 quia non es, Vtinam vel tantam pro-
 tectus vel salutis spem præberes, quan-
 tam præbent multi peccatores, quam
 tamen non præbes: in ò quia, tepidus
 es & negligens, magno in periculo ver-
 saris, ne & mea gratia in hac vita, & eter-
 na gloria in altera excidas. Hæc damna
 sunt propria eorum, qui in vita pie
 sancti q: inchoata progressum facere
 negligunt, hæc pœna ingrati animi:
 nam quemadmodum grauitatis est,
 beneficijs acceptis bene vt, & fructum
 aliquem ex illis decerpere: (cuius fru-
 ctus hæc merces est, vt Deus ob gratia
 animi significationem nouis donis &
 muneribus pio immensa sua liberali-
 tate priora sua beneficia cumulet, vt
 supra dictum est) sic summa ingratu-
 tudinis est, abuti beneficijs diuinis, nihil
 lum que ex is fructum carpere. Vnde
 sequitur, vt talibus DEVS iuxta culpæ
 grauitatem pau anim omnem beneduo-
 lentiam, omniaque spiritalia auxilia
 sub

PROFECTV SPIRITVALLI. 45

subtrahat, ac denique omnibus gratie
ornamentis spoliet, detrudat pro ingra-
tiani meritis ad eas penas, quas pro-
meruit seruus inutilis: qui cum talento
accepto negotiari noluit, cui Domi-
nus iussit talentum, æternisq; tene-
bris eum in prædam abiecit.

CAPVT VI.

CYRAM IN VIRTUTE PROFICI-

*antè conuenire non solum incipien-
sibus, sed etiam proficientibus
& perfectis.*

POSSET fortè aliquis in eam incli-
nare sententiam, vt arbitretur pro-
ficiendi studium ijs tantum neces-
sario incumbere, qui initium fecerunt
Deo seruendi: sed non est ita, cum ad
omnes præfatus fideles id pertineat. i-
mò quo quis maiori studio profectus
faciendi ardet, hoc perfectionem in
omni virtute maiorè se affecutum
demonstrat, hi siquidem sunt qui sum-
ma quadam fame & siti proficiendi
laborant, qui omnia media & remedia
indagant nõ solum legibus præcepta,
vt de fugiendo quouis genere pecca-
torum, de obseruatione Decalogi dili-
gèti